

LA CAPELLA DE SANTA CECÍLIA

Antoni Bargalló

La Capella de Santa Cecília era el nom d'un cor d'homes que va cultivar El cant coral a Molins de Rei en el període transcorregut entre els anys vint i trenta del passat segle XX.

Per raons que més endavant explicaré, disposem de poquíssimes dades documentals sobre aquest grup. No tenim notícies escrites de la seva fundació ni de la seva dissolució; tampoc en coneixem programes de concerts o altres actuacions; i tampoc hem pogut trobar fotografies del grup de cantaires amb llur director —d'altra banda, cosa bastant comuna aquella època entre les agrupacions corals de la vila. El que és clar és que el cor va desaparèixer amb l'esclat de la Guerra Civil i que, un cop acabada, ja no va ser possible que cantaires i mestre reprenguessin la tasca musical interrompuda per la desgraciada contesa.

L'obtenció d'informació

El coneixement de l'existència d'aquest cor el tinc per referències orals dels meus pares, contrastades, durant la meua infantesa i joventut, amb un dels antics supervivents:

Miquel Font i Planes, pare de Joan Font i Canals. Dissortadament tots dos ja traspassats. Això deuria ser vers els anys 1945 i 1950. Miquel Font i Planes era manyà de professió. Treballava a cal Folch, empresa radicada al carrer Major. Anys més tard, va regentar una espardenyeria al mateix carrer Major. En aquesta espardenyeria, Miquel Font, es dedi-

Tenia una especial admiració per la formació musical, i musicològica, que posseïa el mestre Josep Grau, director d'aquest petit grup de cantaires.

cà molts anys a reparar màquines de cosir. També fou un magnífic "Dimoni dels Pastorets". Posseïa una veu de baríton molt timbrada i intensa, encara que alguns deien que el seu fraseig era poc entenedor. El seu fill, Joan Font i Canals, quedà orfe de mare essent molt petit. La seva tia, germana del seu pare, dona d'una bonica veu de mezzosoprano i estudiant de la música, li ensenyà els primers compassos de cant. Més tard entrà de cantaire a l'Orfeó Pàtria, i el mestre Josep López Esparbé l'adreçà a l'eminent profesora de

La família Grau-Amigó, amb la seva neboda Cecília, i altres parents.

cant, i gran intèrpret operística, senyora Callao. Va estudiar tècniques de cant i va arribar a debutar al Liceu en un paper secundari. La mort de la professora el va sorprendre treba-

director de l'Orfeó de l'Associació Catalanista, la primera massa coral mixta d'homes i dones de la nostra vila. Sebastià Mestres em parlà de les excel·lències de la Capella de

2 - MOLINS DE REI. Plaza de la Constitución

Plaça de l'Ajuntament on hi havia l'estanc de la família Mestres.

llant de teixidor a can Samaranch. Encara recordo l'enorme disgust del Joan en assabentar-se del decés de la seva mestra i protectora; va caure en una profunda crisi nerviosa. Aquest decés va fer que les aspiracions del Joan es trenquessin, va abandonar la formació musical i es va dedicar a seguir de teixidor. Després va actuar en un grup molinenc d'havaneres. Era posseïdor d'una bona veu de baríton, i a més, la tenia molt educada.

També em parlà de la Capella de Santa Cecília el mestre Sebastià Mestres, un molinenc, avui quasi oblidat, que encara no ha rebut dels vilatans el merescut reconeixement per la pràctica i la difusió dels valors musicals, pedagògics i cívics, que exercí al llarg de tota la seva vida en diferents àmbits de Molins de Rei. Mestres va ser un personatge important en entitats vilatanes, i a més, va impartir ensenyament individualitzat a molta gent. També fou fundador i

Santa Cecília, no una, sinó moltes vegades. Tenia una especial admiració per la formació musical, i musicològica, que posseïa el mestre Josep Grau, director d'aquest petit grup de cantaires.

Per situar la persona del Sebastià Mestres, cal explicar que regentava un petit estanc a la plaça de la Vila,

No és estrany que el seu repertori preferit fos la música religiosa; afinant-ho més, la música directament relacionada amb les funcions litúrgiques de l'església.

al costat esquerre de ca n'Ametller, en el petit queixal que formava l'alineació desigual de la façana d'aquest edifici amb les cases que tenia a l'esquerra. Jo, de petit, solia passar-hi quasi cada dia, sortint del col·legi, per comprar-hi pegadolça sense que els meus pares se n'assabentessin; si la comprava a l'estanc del carrer Major (cal Pagès)

p. II. - Núm. 12

Portantveu del Foment Agrícola, Industrial i Comercial

Molins de Rei, JUNY de 1930

A GUISA DE CRONICA

EVOLUCIONEM?

Actualment ens trobem en la febra més activa de les evolucions.

Des de que el confusiōisme s'ha ensenyorit dels partits diversos, aspirants a la governació de l'Estat, que s'està abusant d'unà manera vergonyosa d'aquesta paraula tan concisa se'n diu evolució.

Se'n fa d'una aplicació tan còmoda, d'efectes tan convincents, que arreu ja no es comenta abans si el prohōm X ha canviat de casaca, ni si el partit d'esquerra s'ha passat a la dreta, ni si prescindint de dretes i d'esquerres, n'ha nascut un de nou que el podem anomenar centre. Tot és qüestió de demostrar només als correligionaris que no és un canvi, sinó una evolució en la forma de portar-les a l'execució; la qual cosa ha de donar fruit de la victòria. Però com que desgraciadament hem evolucionat tantes i tantes vegades, i la solució cada dia és més lluny, (quan menys a jutjar per les aparències i pels fets van desenvolupant-se) és per això que aquestes evolucions tan sobtades i amb una confusió tan excessiva van prenent una intransparència d'aigües enllobades, que ni amb hi-les deis de més potència no hi ha manera d'endevinar el que hi pugui haver de net en na de cada una de les evolucions que van succeint-se cada dia més, en tots els ordres i vida política.

Sentendriem la paraula evolució ben aplicada si l'evolució es veïés en el millorament

Festa Major de Corpus

S'ha esvaït una nova festa. El temps, amb la seva fam insaciable, s'ha engolit tres dates de festes vilatanes. Encara els nostres ulls estan amarats de llum i color i en les nostres orelles hi ha el resson de sorolls i músiques. El temps, desitjos de contribuir, també, en el programa dels festivals, ens ha obsequiat amb uns dies esplèndids.

Els espectacles populars foren animats de faísó inusitada.

La processó adquirí una màxima esplendidesa.

En la nostra Entitat quedà ben sentat el pavelló. La Comissió organitzadora es pot apuntar un bon èxit.

La funció teatral del primer dia fou a càrrec de la Companyia lírica Camarassa-Sort, dirigida per en Josep Llimona. Es representà la famosa obra de Vives «Bohèmios», que fou interpretada digna-

Capçalera de la revista Camins.

o a cal Pau Serrador, la mare, que deia que la pegadolça embrutava els budells, se n'assabentava immediatament.

De més gran, vaig formar part de l'escolania que va formar mossèn Josep Comas. Essent rector de la parròquia de Sant Miquel l'econom mossèn Enric Parareda, ocupà el

La Capella estava formada exclusivament per homes. I, segons les notícies recollides, no eren més d'una dotzena.

vicariat mossèn Josep Comas i Gros. Aquest sacerdot tornava d'exercir com a pater o capellà castrense en la II Guerra Mundial, ja que va ser inclòs en unitats de la *Divisió Azul*. Gran amant de la litúrgia i la música coral, proper a Montserrat i a la Cartoixa de Montealegre, va formar una petita escolania en la qual cantàvem els següents escolans: Lluís Siñol i Munné; Montes (fill d'un caporal de

la Guàrdia Civil); Manjón (fill del sergent del mateix cos); Ignacio i Ramón Estévez (fills d'un guàrdia civil ja difunt); Anton i Jordi Llecha i Cardús; Rossend Torrents, fill d'un taxista que li deien "el Ros"; Josep Camps i Bellver; i alguns més que la meua memòria ja no recorda. Assajàvem a la recent reconstruïda "mitja església", i a casa del mestre Joan Domènech. Aquesta escolania aplegà una vintena de cantaires. Les seves actuacions sempre foren en el recinte parroquial i, com a veus blanques, en el cor d'homes que dirigia el mestre Domènech. L'escolania efectuà cinc sortides: a Montserrat, la catedral de Barcelona, la cartoixa de Montealegre, el Seminari Conciliar de Barcelona i el Seminari de la Conreria. Recordo haver cantat en gairebé totes aquestes sortides. El nostre cuidador era en Lluís Nicolau, dissortadament desaparegut. Quan mossèn Josep Comas i Gros va ser traslladat a Corró d'Amunt, l'escolania es dissolgué. El seu suc-

El cant coral

cessor mossèn Anton Pujol no tenia predisposició musical (cantant desafinava moltíssim) i, en conseqüència, no podia tirar endavant una cosa per la qual no tenia sensibilitat ni facultats.

Doncs bé, com que essent escolà, solia fer de solista en les misses majors de la Parròquia, el senyor Sebastià em va preguntar si em volia dedicar a la música, i d'aquest fet va néixer una relació que va durar fins al seu traspàs. Doncs bé, un dia li vaig preguntar per la Capella de Santa Cecília. El mestre, encuriós, em va demanar com és que jo coneixia l'existència d'aquest grup si, per edat, era impossible que en tingués coneixement directe. Li vaig respondre que eren els meus pares qui me n'havien parlat moltes vegades i l'home restà complimentat. Acte seguit, desplega tot un ventall d'opinions i referències sobre la Capella de Santa Cecília i llur director, el mestre Josep Grau i Campmany. Recolliré en aquest escrit tot allò que recordo d'aquestes converses i també faré esment de les conclusions extretes de les consultes fetes a vilatans prou coneguts que, per edat, afinitat i professió, vaig creure que em po-

dien facilitar documentació o punts de referència històrica.

Com he dit abans, poca documentació s'ha trobat d'aquest cor. Només en un número de la revista portaveu del Foment *Camins*, exactament del 12 de maig de 1930, hi figura la següent crònica amb motiu de la festa de Sant Isidre: "Al matí, ofici solemne a la Parròquia amb el concurs de la Capella de Santa Cecília i amb brillant panegíric a càrrec del senyor Rector Rvnt. Joseph Colom..". Fins aquí tota la referència documental escrita que s'ha trobat. No és estrany que hàgim hagut de recórrer a testimonis orals per poder treure de l'oblit un grup coral que, segons alguns oients entesos, disposava d'una acurada tècnica de cant i un excel·lent color de veu.

Característiques de la Capella

És versemblant creure que aquesta capella de música va ser fundada pel propi director, Josep Grau i Campmany, per dues raons: perquè la seva seu i el lloc on solia actuar era l'església parroquial de Molins de Rei, i per la formació del seu director,

El cant coral

LA SEÑORA

Doña Cristina Amigó Gómez

Viuda en primeras nupcias de D. José Grau Campmany

Ha fallecido en Barcelona, en el día de ayer, habiendo recibido los Santos Sacramentos y la Bendición Apostólica

E. P. D.

Sus afligidos: esposo Juan Montrós Vericad; hermanos políticos, sobrinos y demás familia, al participar a Vd. y familia tan sensible pérdida, les suplican le tributen un recuerdo en sus oraciones y se sirvan asistir a la casa mortuoria, Paseo José Antonio, 19, hoy viernes, día 16, a las 4'15 de la tarde, para acompañar al cadáver a la Iglesia parroquial de San Miguel Arcángel de Molins de Rey, y después al Cementerio de esta Villa.

Los FUNERALES para el eterno descanso de su alma, se celebrarán, D. m., el próximo día 24, a las 10 de la mañana.

Molins de Rey, 16 de Marzo de 1956

IMP. COMERCIAL-MOLINS DE REY

Esquela de la vidua de Josep Grau, director de la Capella de Santa Cecília.

LA CAPELLA DE SANTA CECÍLIA

Antoni Bargalló

que havia estat primer al seminari i després havia passat per Roma.

No és estrany que el seu repertori preferit fos la música religiosa; afinant-ho més, la música directament

tralls en la salut i la sensibilitat del mestre, que no va entendre la guerra i no en va superar les conseqüències. Va morir poc després de ser alliberat. La mort del mestre, la falta d'alguns membres del cor, i la desaparició de

Església vella enderrocada durant la Guerra Civil.

El cant coral

relacionada amb les funcions litúrgiques de l'església. Aquesta era la raó bàsica de l'existència de la Capella de Santa Cecília, i explica que desaparegués amb l'esclat de la guerra civil.

Al cap de poc d'haver començat la guerra, membres de la FAI empresonaren el seu director, que romandrà

Els autors preferits eren els clàssics barrocs italians, estretament lligats a la Capella de Música Romana.

tota la guerra tancat primer en un convent habilitat com a presó i després en una xeca. El van alliberar les tropes insurrectes pocs dies després de la seva entrada a Barcelona. L'empresonament causà terribles es-

l'edifici de l'església parroquial, foren obstacles insalvables per a uns homes que acabaven de passar tres anys de penyalitats i proves duríssimes. Després de la Guerra Civil el culte es va reprendre en el local de la Joventut Catòlica. El pati de butaques l'ocupaven els fidels, i l'altar estava situat en el prosceni. La família Civil va donar un altar que el fuster J. Ferrer Riera va adaptar en el seu nou enclavament.

La denominació d'aquest grup coral és molt interessant. Per què es feien dir "capella" i no "coral", com altres grups vilatans? La cosa és molt senzilla. El mestre Josep Grau venia de Roma i tenia una formació musical específica. En el cercle eclesiàstic romà, i fins i tot l'italià, les corals

- MOLINS DE REI. Andén de la Estación

Els hangars de càrrega de mercaderies de l'estació de Molins de Rei.

El cant coral

que canten en esglésies reben el nom de "capella". I el nom de Santa Cecília? Aquí podem jugar amb dues hipòtesis. Una, l'existència a la vila d'una tradició de denominar una coral escollint el nom i el patrocini de la santa patrona de la música. Recordo l'antiga Ceciliana, fundada l'any 1864. La segona hipòtesi seria la següent: el mestre Grau tenia una neboda que estimava com una filla, i que es deia Cecília. Posats a triar entre les dues, jo em decanto per una tesi addicional: en el moment d'escollir el nom, s'hi devien sumar les dues raons, la patronímica i la familiar.

Sempre seguint els referents orals dels meus pares, de Miquel Font i de Sebastià Mestres, sembla que és indubtable que la Capella estava formada exclusivament per homes. I, segons les notícies recollides, no eren més d'una dotzena. Avala aquesta conclusió el fet que la coral va viatjar a fora de l'Estat i que ho va fer amb un automòbil privat; ni amb autocar ni amb tren.

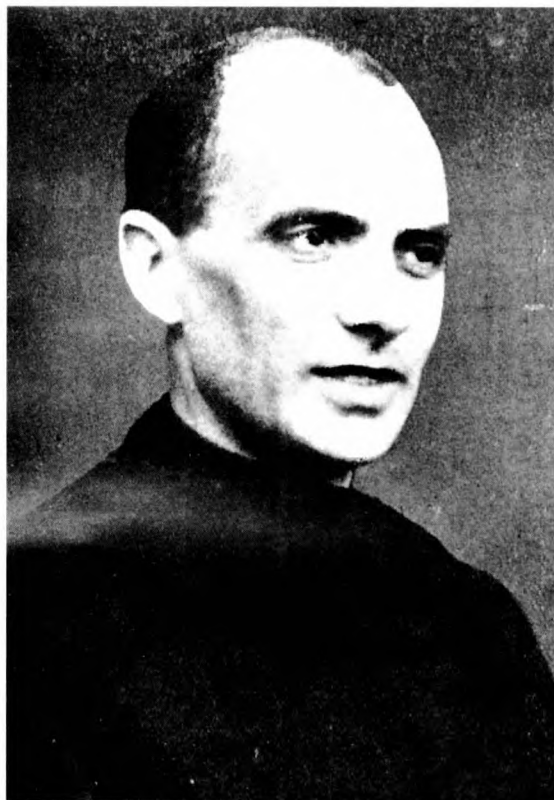
La Capella de Santa Cecília traspassà la frontera, com a mínim, dues vegades. Explicaré l'experiència. Segons el meu pare, dues vegades transportà els membres de la Capella a França, una vegada a París i l'altra a Lió. Van actuar en convents. Sempre, repetint el meu pare, eren convents de l'orde de Sant Joan de Déu. La família Grau – Amigó sempre va estar molt unida a aquesta congregació. Feien importants deixes a l'Hos-

Les qualitats tècniques i vocals de la Capella devien ser notables. Sebastià Mestres digué una vegada que no entenia com s'ho feia el mestre Grau per aconseguir tanta potència de so amb tan pocs cantaires.

pital que aquesta congregació regia a Barcelona, situat llavors a la Diagonal, i al de Sant Boi. La vídua del mestre Josep Grau i Campmany, quan va morir el 14 de març de l'any 1956, deixà bona part dels seus béns a la parròquia de Molins de Rei i a

la congregació de Germans de Sant Joan de Déu.

La facilitat per viatjar venia donada per un fet molt senzill: En els anys precedents a la Guerra Civil, la vila de Molins de Rei era un important punt d'exportació de productes agrícoles, sobretot de fruita. La vila disposava d'una terminal de ferrocarril específicament utilitzada per a aquesta activitat. Els de la meua edat encara recordem els molls de càrrega i la via morta. Joan Amigó, pare de Cristina Amigó i Gómez i sogre de Josep Grau i Campmany, es convertí en un dels més grans exportadors de fruita del Baix Llobregat. Li deien "el just". La fruita i altres productes agrícoles es compraven per camps. És a dir, experts compradors visitaven una finca, amb el producte a mig madurar, valoraven la collita en qualitat i quantitat, i acordat un preu amb el pagès, encaixaven, i el tracte quedava tancat. El cost de la collita, i qui l'havia de realitzar, quedava concertat en el mateix moment del tracte. Aquest exportador molinenc va arribar a controlar camps de fruita a tot el Baix Llobregat. Jo recordo haver anat amb el meu pare i la senyora Cristina, després de la Guerra Civil, a visitar camps al Prat, Sant Boi, Sant Joan Despí i Cornellà. Mort "el just", Joan Amigó, del negoci se'n va fer càrrec el seu gendre, Josep Grau. L'home era poc entès en agricultura, tot el contrari que "el Just", que n'era catedràtic. Llavors el concurs del meu pare, que era conductor d'automòbils, es va fer més imprescindible que mai; Josep Grau necessitava cotxe i conductor permanentment, per traslladar-se als camps per controlar les activitats agrícoles preceptives, juntament amb l'expert o el valorador. El seu sogre ho feia amb tartana. Però a més tenia la feina d'anar a vendre, avui en diuen obrir mercats. Això comportava fer llargs desplaçaments amb au-

Ildefons Civil, compositor i mestre de música.

tomòbil fins als punts de venda més importants, sense deixar d'aprofitar l'avinentsa de fer clients en ciutats del trajecte entre Molins de Rei i el punt de venda final.

Dedueixo, per les explicacions sentides, que hi havia tres rutes importants: una ruta mediterrània que portaria fins al nord d'Itàlia, amb el punt estratègic situat a Marsella; una altra que apuntaria al centre d'Europa, i que tindria de punt estratègic Lió i punt final a Berlín; i la tercera, que apuntaria als països de l'oest d'Europa, amb punt estratègic situat a París, i punt final a Holanda. D'aquí que Joan Amigó i Josep Grau viatgessin tant i amb automòbil. I d'aquí, que als anys trenta de segle XX, el mestre Grau s'emportés la seva Capella de música Santa Cecília a viatjar i fer concerts en alguna ciutat europea. Ciutats en les quals tenia molts contactes relacionats amb la feina i l'activitat que havia dut a terme abans del seu casament amb Cristina Amigó. Però això ja seria una altra història.

LA CAPELLA DE SANTA CECÍLIA

Antoni Bargalló

El repertori

La Capella de Santa Cecília centrava les seves actuacions en la interpretació de música litúrgica i religiosa. Aquestes interpretacions requerien algunes vegades el concurs de solistes professionals especialitzats en la interpretació d'obres d'aquesta mena, sobretot en celebracions extraordinàries com les festes majors: la del Corpus i la de Sant Miquel. Aquests especialistes venien de Barcelona, i alguns encara van tornar a venir després de la guerra, com Ricard Mairal i el seu fill. Normalment solien requerir veus solistes de tenor, ja que de barítons i baixos la vila sempre n'ha tingut bons representants. Recordo perfectament barítons amb veus notables com els Font, pare i fill, o Jaume Margarit (de l'estanc de la plaça de la Creu).

Els autors preferits eren els clàssics barrocs italians, estretament lligats a la Capella de Música Romana i Vaticana i, lògicament, compositors vinculats a la música litúrgica. El mestre Grau tenia contacte sovintejat i directe amb el pare Ildefons Civil, un altre musicòleg molinenc, gairebé desconegut a la vila, monjo de Montserrat. El pare Ildefons Civil i Castellví, en realitat era germà. Va néixer a Molins de Rei l'any 1889. El seu nom de bateig era Aleix. Amb vuit anys encara no, va ingressar a l'Escolania de Montserrat. Sortí de l'Escolania l'any 1904. Es va traslladar a París per perfeccionar i ampliar els coneixements musicals que havia adquirit a Montserrat primer i després a Barcelona. En tornar de París per ingressar al monestir de Montserrat per professar de monjo, es va veure obligat a fer el servei militar, servei que va complir a l'Àfrica. Acabat el temps reglamentari va demanar entrar en el monestir com a monjo corista, però va tornar a ser reclamat per l'exèrcit. L'any 1914 va ingressar al Monestir un alte cop, però tenia una salut molt delicada i els seus superiors li van aconsellar que renunciés a la carrera eclesiàstica. I a més

a més, ja tenia vint-i-cinc anys; possiblement, en aquell temps, ja era massa gran per emprendre aquesta carrera. Aquests dos condicionants varen fer que el pare Civil es quedés amb el grau de germà convers. Va entrar al noviciat el 22 d'abril de 1914, amb el nom d'Ildefons. El 3 de maig de 1916 va fer la professió temporal, i el 3 de maig del 1919, la perpètua. Durant 20 anys va exercir de professor de música. Va ser servidor particular de l'abat Antoni M. Marcet durant molts anys. Va morir afusellat el 1936.

Això em porta a pensar que la capella també devia cantar música d'aquest montserratí.

Del que sí que estic segur és que la Capella estrenava les peces compostes pel seu director. Segons la Carme Raich i la Magdalena Bonamich, eren unes composicions majestuoses i d'ampli espectre musical. Ambdues ressalten la utilització de moltes cordes vocals (vuit veus) i un gran acompanyament orquestral d'instruments de corda, a més de l'orgue.

Crec imprescindible esmentar el cor parroquial femení dirigit per Carme Raich, després de la guerra. Em fa goig recordar una anècdota ocorreguda un diumenge a la tarda. El diumenge a la tarda, a la parròquia, s'hi feien actes litúrgics: el rosari i després, segons el temps, es continuava amb un mes de Maria, el Via Crucis i el trisagi. El rosari el passava un escolà i la resta el sacerdot oficiant. Doncs bé, aquell dia tocava trisagi. Jo seia al costat de mossèn Enric, quan el cor de noies dirigit magistralment per Carme Raich entonà un fastuós i solemniàl *Gloria*, mossèn Enric em digué: "No sents com canten els meus rossinyols?". És molt possible que aquell trisagi fos del mestre Grau.

Retornant al mestre Grau, és fàcil pensar que, coneixedor de les qualitats interpretatives que posseïa el conjunt humà que dirigia, devia apro-

fitar aquestes qualitats per enlairar les seves composicions de música litúrgica fins als estadis més alts del seu sostre musical.

Les qualitats tècniques i vocals de la Capella devien ser notables. Sebastià Mestres digué una vegada que no entenia com s'ho feia el mestre Grau per aconseguir tanta potència de so amb tan pocs cantaires. Amb els anys he après que existeix una tècnica de cant, utilitzada per corals com la Polifònica de Puig-reig, que aconsegueix augmentar la sonoritat de la veu humana sense augmentar la potència. Aquest efecte rep el nom de "color". Dedueixo que la Capella feia servir una tècnica semblant.

La Capella cantava a quatre veus: dues agudes (tenors) i dues greus (baríton i baix). Sempre sota el criteri dels informants, eren unes veus "molt afinades", entres les quals destacava la de Miquel Font. La Capella de Santa Cecília es caracteritzava per una interpretació senzilla i molt disciplinada; les floritures fora de partitura i el lluïment personal quedaven fosos per la severitat imposada per l'Escola Musical Gregoriana.

Un apunt final

Amics lectors que heu tingut la paciència de llegir aquesta breu referència sobre una capella de música, que a penes va deixar rastre, que no disposava de senyera ni estendard, em donaria per molt ben pagat si aquest article desperta la curiositat d'algun molinenc, amb el qual conjuntament poguéssim arribar a recuperar documents sobre l'existència d'aquesta formació coral, i d'altres.

Allò que podia existir de documentació escrita, es va cremar durant la maleïda guerra. Les partitures de les composicions del mestre Grau, també sembla que s'han perdut. Malgrat tot, en un racó del Museu Municipal de Molins de Rei, encara hi podreu veure una fotografia rogenca amb l'efígie del mestre Grau.